

Praksisnotat
for
tingrettenes bostyrerlister i konkurssaker
og for offentlig skifte av dødsbo og fellesbo

6. mai 2025

Innhold

1.	Innledning	3
2.	Regelverk.....	4
3.	Utlysing av ledige plasser på bostyrerliste	4
4.	Saksbehandlingen	5
5.	Den materielle vurderingen	5
5.1	Generelt	5
5.2	Nærmere om de enkelte kriteriene	6
6.	Særlige spørsmål.....	7
6.1	Revisjon av listene	7
6.2	Personlige verv	7
6.3	Antall verv.....	7
6.4	Oppsigelser	7
6.5	Øvre aldersgrense	8
6.6	Innsyn og meroffentlighet	8
6.6.1	Krav om innsyn fra søkere (partsinnsyn)	8
6.6.2	Krav om innsyn fra allmennheten	8
6.6.3	Avslag	9

1. Innledning

I konkurssaker og i saker med offentlig skiftebehandling av dødsbo og fellesbo oppnevner tingrettene som regel en advokat som bostyrer. For å sikre at tingrettene har kvalifiserte bostyrere tilgjengelig, er det vanlig at tingrettene holder seg med et utvalg av, eller en liste over, bostyrere.

Tingrettene har i varierende grad formalisert listene, herunder utarbeidet rutiner for hvordan listene skal etableres/revideres. For å sikre at inn- og utfasing av listene gjøres på bakgrunn av saklige hensyn, og at prosessen er forutsigbar for de berørte advokatene, ble det på sorenskrivermøtet i oktober 2024 tatt initiativ til å nedsette en arbeidsgruppe som skulle lage et forslag til felles praksis for etablering/revisjon av bostyrerlistene.

Arbeidsgruppen har bestått av:

- sorenskriver Odd Magne Gjerde, Romerike og Glåmdal tingrett
- sorenskriver Mariann Svensen, Sør-Rogaland tingrett
- sorenskriver Jørn Holme, Vestfold tingrett
- avdelingsnestleder/tingrettsdommer Rune Klausen, Oslo tingrett

Seniorrådgiver Karianne Pedersen, Domstoladministrasjonen, har bistått i arbeidet.

Arbeidsgruppen har hatt et innledende møte med Advokatforeningen, ved generalsekretær Merete Smith.

Praksisnotatet gir uttrykk for anbefalt praksis for tingrettenes etablering og revisjon av bostyrerlistene. Domstolene er ikke bundet av praksisnotatet, og det kan være behov for lokale variasjoner og tilpasninger. Den enkelte dommer/domstolen er ikke bundet av listene ved sitt valg av bostyrer.

Selv om praksisnotatet primært omtaler bostyreropdrag, anbefales det at tilsvarende praksis følges ved eventuell etablering av borevisorlister og/eller medhjelperlister.

2. Regelverk

Oppnevning av bostyrer i konkurssaker er regulert i konkursloven § 77.

Oppnevning av bostyrer i offentlig skifte av dødsbo er regulert i arveloven § 134 annet ledd.

Oppnevning av bostyrer i offentlig skifte av fellesbo er regulert i ekteskapsloven § 100.

Oppnevning av bostyrer i offentlig skifte av samboeres eiendeler og gjeld er regulert i husstandsfellesskapsloven 3a, jf. ekteskapsloven kap. 18.

3. Utlysning av ledige plasser på bostyrerliste

Tingrettene anbefales å etablere lister over bostyrere. Listene bør være tilgjengelig for offentligheten/legges ut på domstolens nettsider.

Når en tingrett ønsker å etablere liste for bostyrere, eventuelt ønsker å gi nye advokater anledning til å melde interesse for å stå på bostyrerlistene, skal dette utlyses. Tingretten vurderer hvor utlysning skal skje. Kopi av utlysningsteksten bør også sendes per e-post til Advokatforeningen sentralt, post@advokatforeningen.no, som sørger for videreformidling lokalt.

Tingrettene bør ha lister for de enkelte typer bostyreropdrag.

Tingretter som har flere rettssteder bør vurdere hvorvidt det er behov for separate lister for hvert rettssted, eller om det er hensiktsmessig med felles liste for hele domstolen.

Det bør fremgå av utlysningsteksten

- hvorvidt utlysningen gjelder hele rettskretsen eller kun et enkelt rettssted
- hvilken type bostyreropdrag det søkes kandidater til
- hvilke sentrale utvelgelseskriterier tingretten vil legge vekt på.

Søknadsfristen bør ikke settes kortere enn tre uker.

Det bør også fremgå av utlysningsteksten at de som ønsker å stå på bostyrerlisten må følge tingrettens retningslinjer for bostyreropdrag. Tingrettens retningslinjer for bostyreropdrag må gjøres kjent for advokatene, enten via tingrettens nettsider eller på annen måte.

Som vedlegg til praksisnotatet er det laget et forslag til utlysningstekst, som kan benyttes som mal.

4. Saksbehandlingen

Søkerne bør straks etter søknadsfristens utløp få tilsendt søkerlisten og informeres om den videre prosessen.

Tingretten vurderer om det skal innkalles til intervju.

Etter at søknadsfristen er utløpt, og etter at eventuelle intervjuer er foretatt, beslutter tingretten hvilke søkere som skal inntas på listen. Det er ikke nødvendig å rangere kandidatene.

Tingretten skal varsle kandidatene skriftlig om sin beslutning. Det bør gis en kortfattet begrunnelse, med informasjon om prosessen og hvilke kriterier som er lagt til grunn for tingrettens utvelgelse av kandidater. Det bør fremgå om tingretten har særskilte retningslinjer som skal følges ved bobehandlingen. Det bør også fremgå om oppføringen på listen er varig eller for en gitt periode, samt at det bør opplyses om den øvre aldersgrensen for å få tildelt oppdrag.

En oppdatert bostyrerliste anbefales lagt på domstolens nettsider.

Det er ikke klagerett på tingrettens beslutning om hvem som skal stå på listene.

5. Den materielle vurderingen

5.1 Generelt

Det er ikke gitt noen lov- eller forskriftskrav til hvem som kan oppnevnes som bostyrere, og det er opp til den enkelte dommer/domstolen å beslutte hvem som skal oppnevnes i den enkelte sak. Utvelgelsen av hvilke advokater som skal stå på bostyrerlistene må baseres på saklige kriterier.

Kvalifikasjonsprinsippet skal ligge til grunn for hvem som skal gis plass på listene. Den/de som etter en helhetsvurdering anses best kvalifisert for å utføre den funksjonen som ligger i oppdraget som bostyrer, skal gis den ledige plassen på listen. Vurderingen vil i noe grad være skjønnsmessig og må bygge på både formelle og personlige kvalifikasjoner. Avgjørelsen bør skje på en måte som sikrer likebehandling, og som hindrer at det blir tatt usaklige hensyn.

Relevante kriterier ved utvelgelsen vil særlig være:

- relevant erfaring,
- faglige kvalifikasjoner, herunder spesialkompetanse,
- personlig egnethet,
- om søkeren er tilknyttet et kontor med et etablert fagmiljø, og har nødvendige støttefunksjoner ved kontoret til å kunne utføre bobehandlingen raskt og kostnadseffektivt,

- tilgjengelighet og kapasitet.

Det kan også legges vekt på:

- om søkerne har kontorsted i rettskretsen/ved rettsstedet,
- aldersmessig balanse blant de som står på listene,

Dersom tingretten ønsker å legge særlig stor vekt på enkelte vurderingskriterier, bør det fremgå av utlysningsteksten.

5.2 Nærmere om de enkelte kriteriene

Relevant erfaring

Erfaring med bostyreroppgaver, for eksempel som medhjelper til en advokat som allerede er bostyrer, er av betydning. Også erfaring med andre relevante rettsområder, kan tillegges vekt.

Faglige kvalifikasjoner

De som står på listene, må ha tilstrekkelig faglig kvalitet. Relevante spesialfag eller annen tilleggsutdanning, relevante språkkunnskaper, verv, kurs mv. kan vektlegges. Avtaleforståelse, og erfaring med å utforme avtaler, er av betydning.

Personlig egnethet

De som står på listene, må ha god rolleforståelse og opptre tillitvekkende. Gode mellommenneskelige egenskaper står sentralt. Aktuelle kandidater må kunne kommunisere med ansatte, banker, kreditorer etc. på en god måte. Evnen til å skille det vesentlige fra det uvesentlige, og være «på ballen» faglig sett, samt ha fremdrift og god struktur er andre momenter ved egnethetsvurderingen. At kandidaten har vilje/evne til å forholde seg til tingrettens krav til rapporteringer/inngivelse av innberetninger, er en forutsetning både for å bli tatt opp på listen og bli værende der.

Tilgjengelighet og fleksibilitet i forbindelse med beramning av skiftesamlinger mv., og andre praktiske forhold knyttet til planleggingen og gjennomføringen av saken, kan tillegges vekt.

Om søkerne er tilknyttet et kontor med et etablert fagmiljø, og har nødvendige støttefunksjoner ved kontoret til å kunne utføre bobehandlingen raskt og kostnadseffektivt. Særlig for listene i konkurs, er det av betydning at de som står på listene er en del av et fagmiljø, og har nødvendige støttefunksjoner rundt seg.

Det er ikke nødvendigvis samme behov for fagmiljø og støttefunksjoner for de som skal stå på listene for bostyrere i dødsbo-/fellesbosaker.

Om søkerne har kontorsted i rettskretsen

At advokaten har kontorsted i en av kommunene som søker til rettsstedet, er som hovedregel en forutsetning for å komme på tingrettens liste over bostyrere. Hvorvidt

advokater som har avdelingskontor i en av rettsstedets kommuner kan komme på listen, avgjøres konkret.

Aldersmessig balanse

Av hensyn til en viss kontinuitet i listene, kan det legges vekt på alder, for å skape balanse i sammensetningen av gruppen av bostyrere.

6. Særlige spørsmål

6.1 Revisjon av listene

Den enkelte tingrett bør ta stilling til hvordan de ønsker at listene skal revideres, herunder om det skal være faste tidspunkter for nytlysninger, eller om det kun skal foretas utlysninger ved ledig plass på listene.

Det er ikke noen begrensning i antall år en advokat kan stå på tingrettens lister, men for å sikre kontinuitet er det viktig at det gjøres plass til nye advokater. Dette kan enten gjøres i forbindelse med at det blir ledig plass på listene eller ved en generell gjennomgang av listene, for eksempel hvert sjette år.

Den enkelte tingrett tar stilling til om en advokat kan stå på flere lister samtidig.

6.2 Personlige verv

Oppføring på listene er gjort etter en kvalifikasjonsvurdering, og det er derfor forutsatt at de som får oppdraget som hovedregel opptrer som bostyrer utad og ovenfor retten, herunder møter i rettsmøter. Dette er ikke til hinder for at bostyrer kan delegere deler av oppgavene som følger med oppdraget til andre advokater/støttepersonell. Timelistene som inngis ved avslutningen av oppdraget, må spesifisere hvilke deler av oppdraget, herunder timeforbruket, som er gjort av bostyrer og hvilket arbeid som er satt bort til medhjelpere.

6.3 Antall verv

Tingretten avgjør hvor mange advokater den har behov for på de ulike listene. Antallet må sikre at advokatene som står på listene får nødvendig mengdetrening i denne type saker. Å stå på listen gir verken rett eller plikt til å få/ta oppdrag.

6.4 Oppsigelser

Dersom en advokat ikke lenger ønsker oppdrag som bostyrer, skal tingretten gis underretning om det.

Dersom tingretten ønsker å ta en advokat ut av listene, eksempelvis som følge av manglende oppfyllelse av de fastsatte kriterier i punkt 5, bør tingretten sende advokaten et begrunnet varsel om dette, og gi advokaten anledning til å uttale seg. Dersom tingretten opprettholder sin beslutning om at advokaten skal tas ut av listene, bør advokaten gis rimelig tid til å avvike sin bostyrerpraksis. Dersom årsaken er vesentlige forsømmelser fra advokatens side, slik at det ikke er tilrådelig å tildele oppdrag i en avviklingsperiode, må advokaten få varsel om det.

6.5 Øvre aldersgrense

Det eksisterer ikke noen lovfastsatt øvre aldersgrense for bostyrere. For faste forsvarere og bistandsadvokater er det satt en øvre aldersgrense på 70 år, jf. forskrift om faste forsvarere og bistandsadvokater § 4. Det er en omforent oppfatning at samme øvre aldersgrense bør brukes for listene for bostyrere. Dette innebærer at tingretten, uten nærmere begrunnelse, kan varsle om at advokater over 70 år vil bli tatt ut av bostyrerlistene, og ikke lenger vil få oppdrag. Det bør gis informasjon om dette i utlysningsteksten og i beslutningsbrevet fra tingretten.

Den enkelte tingrett kan fastsette at tildelte oppdrag overføres til en annen bostyrer når aldersgrensen nås.

6.6 Innsyn og meroffentlighet

6.6.1 Krav om innsyn fra søkere (partsinnsyn)

Rettshjelpsunntaket innebærer at forvaltningsloven og forvaltningslovforskriften ikke kommer direkte til anvendelse for bostyrerlistene. Av hensyn til transparens og tillit bør tingrettene praktisere partsinnsynsreglene i forvaltningsloven og forvaltningslovforskriften analogisk.

Dette innebærer at søkere bør gis rett til å gjøre seg kjent med de deler av dokumentene som inneholder faktiske opplysninger eller sammendrag eller annen bearbeidelse av faktum som er av betydning for saken, jf. forvaltningsloven § 18 c. Forvaltningslovforskriften § 16 (om partens rett til opplysninger om seg selv), § 17 (om partens rett til opplysninger om andre søkere) og § 19 (om innstillingen) inneholder supplerende bestemmelser.

Selv om søkere ikke har rettskrav på innsyn, bør spørsmål om meroffentlighet vurderes for hele eller deler av dokumentet, jf. forvaltningsloven § 18 andre ledd analogisk. Spørsmålet må vurderes konkret og søkerens interesse i innsyn må avveies mot tingrettens behov for konfidensialitet, samt hensynet til øvrige søkere.

6.6.2 Krav om innsyn fra allmennheten

Kunngjøringstekst og søkerliste bør anses offentlig for alle, jf. offentleglova § 25 andre ledd analogisk.

Selve beslutningsbrevet bør også anses offentlig, jf. offentleglova § 3 analogisk, idet beslutningsbrevet i praksis ikke inneholder opplysninger om personlige forhold.

Innsyn i karakterer og vitnemål kan nektes, jf. offentleglova § 26 første ledd.

Ut over dette kan innsyn nektes, jf. offentleglova § 25 første ledd analogisk. Meroffentlighet bør imidlertid vurderes, jf. offentleglova § 11 analogisk.

6.6.3 Avslag

Avslag på krav om innsyn bør gis skriftlig og vise til analogisk bruk av hvilken hjemmel som ligger til grunn for avslaget. Det er ikke klagerett på en domstols avslag om innsyn.